

Vlaams
Parlement

ingediend op **205** (2019-2020) – Nr. 1
3 februari 2020 (2019-2020)

Verslag van het verzoekschrift

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën,
Begroting en Justitie
uitgebracht door Björn Rzoska

over de erfbelasting
en de aangifte van nalatenschap

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Jos Lantmeeters.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaïke De Vreese, Jos Lantmeeters, Philippe Muyters, Sarah Smeyers;

Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;

Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy;

Willem-Frederik Schiltz, Carina Van Cauter;

Stijn Bex, Björn Rzoska;

Conner Rousseau.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Lorin Parys, Wilfried Vandaele, Steven Vandeput, Paul Van Miert;

Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;

Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;

Marino Keulen, Maurits Vande Reyde;

Imade Annouri, Celia Groothedde;

Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Inleiding	4
2. Inhoud van het verzoekschrift	4
3. Procedure.....	4
4. Bespreking	4
4.1. Toelichting door minister Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed	4
4.2. Beslissing van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie	5
Bijlage: Antwoord van minister Matthias Diependaele	7

1. Inleiding

Op 13 maart 2019 werd bij de voorzitter van het Vlaams Parlement een verzoekschrift ingediend over de erfbelasting en de aangifte van de nalatenschap. Op 20 maart 2019 verklaarde de parlementsvoorzitter het verzoekschrift ontvankelijk en verwees het naar de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie voor behandeling. Het verzoekschrift werd geregistreerd als nr. 19 (2018-2019).

2. Inhoud van het verzoekschrift

De verzoeker vraagt de erfbelasting op de vererving van rechtstreekse familie af te schaffen, tenminste – buiten de al bestaande vrijstelling van de gezinswoning – voor de vermogens kleiner dan vijfhonderdduizend euro. Op het deel boven de vijfhonderdduizend euro kan een beperkt vlak tarief toegepast worden. Hij vraagt ook een vrijstelling van erfbelasting te overwegen voor familiale bedrijven. Elke mogelijkheid van belastingontwijking zou uitgesloten moeten worden.

Als dit niet mogelijk is om budgettaire redenen vraagt de verzoeker de aangifte van nalatenschap te vereenvoudigen zodat er geen tussenkomst van notaris of advocaat meer nodig is. Iedere uitzondering of constructie die ontwijking van erfbelasting als resultaat kan geven, moet onmogelijk of strafbaar gemaakt worden. Iedere burger moet gelijk zijn voor de wet. Nu is ontwijking enkel haalbaar voor kapitaalkrachtige burgers.

3. Procedure

Wegens de verkiezingen werd het verzoekschrift pas op 9 oktober 2019 verwezen naar de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie.

Op 10 december 2019 werd het verzoekschrift op de agenda van de commissie geplaatst (in toepassing van artikel 101, 4, van het Reglement). De commissie besliste het verzoekschrift ten gronde te behandelen en voor advies over te maken aan minister Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed.

Op 21 januari 2020 werd het verzoekschrift opnieuw op de agenda van de commissie geplaatst. Björn Rzoska werd tot verslaggever aangeduid en minister Matthias Diependaele lichtte zijn advies toe waarna de commissie een beslissing nam.

4. Bespreking

4.1. Toelichting door minister Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Minister Matthias Diependaele geeft op basis van het advies (in extenso opgenomen in bijlage bij dit verslag) een korte schets van de vraagstelling van de verzoeker en het antwoord, dat is opgenomen in het advies.

Het verzoekschrift vraagt de erfbelasting op de vererving van rechtstreekse familie af te schaffen, tenminste – buiten de al bestaande vrijstelling van de gezinswoning – voor de vermogens kleiner dan vijfhonderdduizend euro. Op het deel boven de vijfhonderdduizend euro kan een beperkt vlak tarief toegepast worden. Hij vraagt ook een vrijstelling van erfbelasting te overwegen voor familiale bedrijven. Elke mogelijkheid van belastingontwijking zou uitgesloten moeten worden.

Dat is uiteraard een heel ideologische discussie en die is momenteel helemaal niet aan de orde wegens de belangrijke budgettaire gevolgen van een gehele of gedeel-

telijke afschaffing. De opbrengst van de erfbelasting wordt geraamd op 1,4 miljard euro in 2020.

De verzoeker klaagt ook de complexiteit van de aangifte van de nalatenschap aan. De minister antwoordt hierop dat er de laatste jaren ernstige inspanningen zijn gedaan door het Vlaamse beleid om enerzijds de erfbelastingen te hervormen en te verlagen en om anderzijds de aangifte van de successie te vereenvoudigen via de redactie van een aangifteformulier en de ondersteuning die wordt aangeboden via de website van de Vlaamse Belastingdienst, de 1700-lijn bij de opstelling van de aangifte en door de dossierbehandelaar na de aangifte enzovoort.

Hij concludeert dat de budgettaire impact van de ontvangsten uit de erfbelasting momenteel geen verdere verlaging toelaat. Het is een boeiend debat maar momenteel onmogelijk uitvoerbaar.

4.2. Beslissing van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie

De commissie beslist eenparig in te stemmen met het advies van de minister.

Jos LANTMEETERS,
voorzitter

Björn RZOSKA,
verslaggever

BIJLAGE:

Antwoord van minister Matthias Diependaele,
Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

ANTWOORD OP VERZOEKSCHRIFT nr. 19

Minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Verzoekschrift nr. 19 over **de erfbelasting en de aangifte van nalatenschap**

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie

Dinsdag 21 januari 2020, aanvangsuur 14u, vergaderzaal Hans Memling

1. Aanleiding verzoekschrift:

Naar aanleiding van een overlijden in de familie en het daaruit volgend opstellen van de aangifte van nalatenschap, kaart betrokkene de onrechtvaardigheid van de erfbelasting aan op twee vlakken:

- a) er wordt geheven op vermogen waarover reeds, in sommige gevallen zelfs kort voor het overlijden van de erflater, belasting werd geheven en betaald;
- b) de aangifte is, ondanks het feit dat een groot gedeelte van de erin gevraagde informatie reeds digitaal beschikbaar is voor de overheid, dermate gecompliceerd dat velen een, in de meeste gevallen betalend, beroep dienen te doen op een notaris of advocaat om een correcte aangifte te kunnen indienen; bovendien kunnen meer dan gemiddeld vermogenden middels het onder de arm nemen van gespecialiseerde, duurbetaalde adviseurs en het opzetten van constructies zoals bijvoorbeeld een maatschap, de erfbelasting grotendeels ontwijken.

2. Concrete betrokkenheid beleidsdomein Financiën en Begroting

De Vlaamse Belastingdienst staat in voor de inning van de erfbelasting.

3. Betrokkenheid ‘derden’

Met eventuele andere belastingen die reeds op het vererfde vermogen zouden geheven zijn, doelt betrokkene vermoedelijk voornamelijk op personenbelasting, waarvoor de FOD Financiën bevoegd is.

4. Beleidskader

Zie [Vlaamse Codex Fiscaliteit](#) (VCF), titel 2, hoofdstuk 7, voor de materiële bepalingen m.b.t. de erfbelasting.

Zie [artikel 3.3.1.0.8](#) VCF voor de verplichte elementen in de aangifte. Voor de aangifte dient het formulier te worden gebruikt dat de administratie ter beschikking stelt ([art. 3.3.1.0.3](#) Besluit Vlaamse Codex Fiscaliteit).

5. Historiek van het dossier

Het verzoekschrift werd ingediend op 13 maart 2019, maar werd niet meer behandeld in de vorige legislatuur (de laatste commissievergadering dateerde van 2 april 2019).

In de commissievergadering van 10 december 2019 werd voorgesteld om het advies van de minister te vragen. De behandeling ten gronde is voorzien voor 21 januari 2020.

5. Politieke duiding

De eerste vraag (de fundamentele onrechtvaardigheid van de erfbelasting omdat die inkomsten al eerder zijn belast) is niet alleen een budgettaire maar ook een ideologische kwestie. Die invalshoek wordt niet verder behandeld. (Zie o.m. [opiniestuk van Andreas Tirez](#) of het verslag van de hoorzittingen over de impact van de federale hervorming van het erfrecht op het Vlaams beleid in het Vlaams Parlement ([stuk 1520 \(2017-2018\)](#))).

6. Meest actuele ontwikkelingen

/

ANTWOORD

1. VRAAG

Verzoeker stelt in zijn verzoekschrift twee vragen:

a) In hoofddorde vraagt hij de erfbelasting op de vererving van rechtstreekse familie af te schaffen, ten minste – buiten de al bestaande vrijstelling van de gezinswoning - voor de vermogens kleiner dan vijfhonderdduizend euro. Op het deel boven de vijfhonderdduizend euro kan een beperkt vlaktarief toegepast worden. Hij vraagt ook vrijstelling van erfbelasting te overwegen voor familiale bedrijven. Elke vorm van ontwijking van belasting zou uitgesloten moeten worden.

b) In ondergeschikte orde, namelijk als het voorgaande niet mogelijk is omwille van budgettaire redenen, vraagt de verzoeker de aangifte van nalatenschap te vereenvoudigen zodat er geen tussenkomst van notaris of advocaat meer nodig is. Iedere uitzondering of constructie die ontwijking van erfbelasting als resultaat kan geven, moet onmogelijk of strafbaar gemaakt worden. Iedere burger moet gelijk zijn voor de wet. Nu is ontwijking enkel haalbaar voor kapitaalkrachtige burgers.

2. ANTWOORD

A. Overwegingen

1. In de begroting 2020 is voorzien dat de erfbelasting ca. 1,4 miljard euro opbrengt, ca. 21% van alle gewestbelastingen. De erfbelasting is goed voor ca. 3,1% van alle voorziene ontvangsten van de Vlaamse overheid.¹ Een gedeeltelijke of volledige afschaffing van de erfbelasting is budgettair geen optie. Merk op dat indien Vlaanderen meer fiscale bevoegdheden zou hebben de erfbelasting voor een kleiner deel van de totale inkomsten zou meetellen en hierdoor meer ruimte zou zijn.
2. Met de hervorming van de erfbelasting in de vorige legislatuur² heeft de Vlaamse Regering binnen de budgettaire mogelijkheden al gevolg gegeven aan de maatschappelijke verzuchting om de fiscale druk op verkrijgingen tussen echtgenoten en tussen partners wanneer één van beiden overlijdt te matigen³.

Echtgenoten en feitelijk of wettelijk samenwonende partners werden in de erfbelasting reeds vrijgesteld voor de verkrijgingen van het geheel of gedeelte van het onroerend goed dat dienstig is als gezinswoning. Deze maatregel, die nu ruim tien jaar bestaat en goed gekend is, heeft zijn verdiensten zeker aangetoond. De gezinswoning hoeft niet

¹ <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/varia/vlaamse-begroting-2020.pdf>

² Decr.VI. 6 juli 2018 tot modernisering van de erf- en schenkbelasting, aangepast aan het nieuwe erfrecht, *BS* 20 juli 2018 (<https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1253240>)

³ MvT bij het ontwerp van decreet tot modernisering van de erf- en schenkbelasting, aangepast aan het nieuwe erfrecht, *Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1584-1*.

langer verkocht te worden om de erfbelasting te kunnen betalen, een belangrijke zekerheid en geruststelling voor de langstlevende partner. Deze belangrijke vrijstelling bleef onverminderd behouden.

Maar er zijn daarnaast ook situaties van partners die door omstandigheden geen gezinswoning meer hebben op de dag van het overlijden van één van hen, of die op het moment van het overlijden nog geen gezinswoning hebben, terwijl deze misschien wel reeds in aanbouw was, of terwijl een aankoop misschien wel nakend was. Om deze redenen werd voor roerende verkrijgingen nog een bijkomende fiscale tegemoetkoming voorzien in de vorm van een nieuwe voetvrijstelling voor de roerende activa.

Tenslotte werd ook voor verkrijgingen door jonge kinderen een uitbreiding van de bestaande gunstmaatregelen doorgevoerd. Voor een kind dat op relatief jonge leeftijd zijn beide ouders verliest, werd een voetvrijstelling van 75.000 euro voorzien voor de roerende activa en een vrijstelling voor de bij het overlijden verkregen aandelen in de woning van de erflater. Deze vrijstellingen worden verleend in voordeel van elk kind, jonger dan 21 jaar dat zijn beide ouders is verloren.

3. Sinds 2012 geldt in het Vlaamse Gewest ook een nieuwe regeling voor overdrachten van familiale ondernemingen en vennootschappen. Om bedrijfsleiders actief aan te zetten om tijdens hun leven reeds na te denken over hun opvolging, bestaat er een vrijstelling van schenkbelasting voor het schenken van deze familiale ondernemingen en vennootschappen. Mocht een bedrijfsleider voor hij kan schenken, overleden zijn, dan bestaat er een verlaagd vlak tarief in de erfbelasting dat thans 3% bedraagt voor een verkrijging in rechte lijn en tussen partners en 7% voor een verkrijging tussen andere personen.
4. Wat het aangifteformulier betreft, dit werd door de Vlaamse Belastingdienst opgemaakt om de indieners een zekere begeleiding te bieden. De Vlaamse Belastingdienst biedt voor de indiening ervan via verschillende kanalen ondersteuning aan de belastingplichtige:
 - Op de website van de Vlaamse Belastingdienst⁴ is voorzien in een FAQ waarin een antwoord wordt gegeven op de meest voorkomende vragen.
 - Verder is er de mogelijkheid voor de burger om, hetzij aan het loket, hetzij via de 1700-lijn, hulp te vragen bij het invullen van het formulier.
 - Bovendien wordt bij een aantal onvolledigheden die mochten blijken nadat de aangifte reeds werd ingediend, door de dossierbehandelaar aan de indieners de mogelijkheid geboden om dit aan te vullen.
5. Het overstappen op vooraf door de Vlaamse Belastingdienst ingevulde aangiften, bijvoorbeeld voor eenvoudige nalatenschappen, dit naar analogie met de personenbelasting, is niet mogelijk, aangezien niet alle gegevens beschikbaar zijn, in

⁴ <https://belastingen.vlaanderen.be/formulieren-erfbelasting>

tegenstelling tot hetgeen vraagsteller beweert. Om maar enkele voorbeelden te geven: de Vlaamse Belastingdienst heeft geen zicht op niet-geregistreerde schenkingen binnen de 3 jaar voor het overlijden, op schattingen van onroerende goederen door een schatter-expert, op de datum van waardering van effecten, eventuele eigenhandige testamentaire beschikkingen,...

6. De gelijkberechtiging van alle belastingplichtigen wordt door de Vlaamse Belastingdienst hoog in het vaandel gedragen. Zij behandelt elk dossier met de vereiste aandacht op een uniforme en objectieve wijze, waarbij misbruiken niet worden getolereerd.

Voor eventuele misbruiken beschikt de Vlaamse Belastingdienst over het artikel 3.17.0.0.2 VCF, dat inhoudt dat voor een bepaalde rechtshandeling of het geheel van rechtshandelingen waarbij de belastingplichtige er niet in slaagt te bewijzen dat de keuze voor zijn rechtshandeling of het geheel van rechtshandelingen door andere motieven verantwoord is dan het ontwijken van de belasting, er wel degelijk belast zal worden. In de omzendbrief 2015/1⁵ worden een aantal rechtshandelingen opgesomd die als fiscaal misbruik kunnen beschouwd worden, maar ook rechtshandelingen die niet op de zwarte lijst voorkomen, kunnen toch nog als fiscaal misbruik beschouwd worden.

B. Besluit

De erfbelasting is budgettair belangrijk voor de Vlaamse overheid. De voorbije jaren zijn verschillende maatregelen genomen om ze rechtvaardiger te maken en ook in het nieuwe regeerakkoord zijn dergelijke maatregelen voorzien.

De Vlaamse Belastingdienst waakt er over dat alle belastingplichtigen op een gelijke manier worden behandeld en bestraft misbruiken.

Voor het invullen van het aangifteformulier kan kosteloos een beroep worden gedaan op de ondersteuning van de Vlaamse Belastingdienst.

Naar aanleiding van dit verzoekschrift zijn geen nieuwe decretale initiatieven vereist en moet de huidige werkwijze m.b.t. de aangifte niet te wijzigen.

⁵

https://www.belastingen.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Omzendbrief%202015_1_fiscaalmisbruik_16022015.pdf